

Životopis Dragutina Pavličevića

Rođen u Luci Krmpotskoj kraj Novog Vinodolskog 15. siječnja 1932. od oca Marka, zidara i Marije rođ. Šojat, kućanice. Od 1935. živi s roditeljima u Pleternici gdje je završio osnovnu školu (1943.), zatim prva četiri razreda gimnazije u Požeги (1947), i Tehničku srednju školu u Zagrebu (1950.), zaposlivši se u "Tehničkoj knjizi" u Zagrebu kao crtač. U požeškoj Gimnaziji položio je razliku i veliku maturu (1952.), a zatim studirao povijest i hrvatski jezik na trogodišnjoj Višoj pedagoškoj školi u Zagrebu, gdje je i diplomirao 1956. godine. Za vrijeme studija bavio se literarnim radom kao član uredništva *Studentskog lista* i predsjednik Literarnog kluba studenata Zagrebačkog sveučilišta. Objavljivao je literarne i druge radove u *Poletu*, *Pioniru*, *Glasu rada*, *Narodnom sportu*, *Koracima* i drugdje.

Od 1955. do 1956. radio je kao apsolvent, a od 1956. do 1964. kao nastavnik i od 1958. kao direktor Osnovne škole u Pleternici. Bavio se novinarstvom i publicistikom surađujući u *Vjesniku*, *Požeškom listu*, *Školskim novinama* i dr. Izučavao je zavičajnu povijest Požeštine pa mu je 1961. Matica hrvatska, Pododbor Požega, objavila knjigu *Na vratima Požeške doline*. Bio je jedan od utemeljitelja pododbora Matice hrvatske i povijesnog društva u Požeги. Budući da u Zagrebu nije bilo izvanrednog studija, završio je 1964. studij povijesti na Filozofskom fakultetu u Beogradu.

U rujnu, 1964. primljen je za profesora povijesti na Pedagoškoj akademiji u Petrinji u statusu profesora više škole. Bavio se zavičajnom povijesti toga kraja. Godine 1965. bio je jedan od utemeljitelja Matice hrvatske Pododbora Sisak. Iste je godine bio osnivač Povijesnog društva za Sisak, Petrinju i Banovinu, organizirajući brojna predavanja. Povijesno društvo pod njegovim predsjedanjem proglašeno je najboljim u Hrvatskoj. Napisao je i povijest toga područja (u rukopisu). Jedan je od pokretača časopisa *Generacije* u Petrinji i *Paralele* u Sisku. Suradivao je i u sisačkom tjedniku *Jedinstvo*. Od 1966. do 1970. pohađao je i završio studij III. stupnja novije hrvatske povijesti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu

kao prvi magistar povijesti u Hrvatskoj. Od 1968. do 1970. bio je direktor Gimnazije "Braća Hanžek" u Petrinji.

Na preporuku prof. dr. Jaroslava Šidaka primljen je u jesen 1970. za urednika povijesti u "Školskoj knjizi" u Zagrebu. Na tom radnom mjestu nastojao je modernizirati i kroatizirati povijesne udžbenike, izraditi nove priručnike, unaprijediti nastavu povijesti, te objaviti nove knjige o hrvatskoj prošlosti.

Bio je izvršni urednik časopisa *Nastava povijesti*, a obavljao je dužnost drugog, a potom prvog tajnika Saveza povijesnih društava Hrvatske. Suradivao je i u *Hrvatskom sveučilištu*, *Školskim novinama*, *Historijskom zborniku*, a organizirao je savjetovanje o problemima hrvatske povijesti u školama, nastojeći da se hrvatska povijest više uči u domovini i kod Hrvata u dijaspori. U proljeće 1971. bio je s profesorima (Bobanom, Krizmanom, Gross, Karaman i dr.) jedan od utemeljitelja Instituta za hrvatsku povijest Sveučilišta u Zagrebu.

Kad su 1971/72. počeli politički progoni poslije sjednice CK KPJ u Karadorđevu i "Školska knjiga" proglašena nacionalističkom ustanovom, smijenjen je s mjesta urednika povijesti i postavljen na mjesto korektora. Uskoro je vraćen na mjesto urednika u Odjelu za nastavnu opremu gdje je ostao do jeseni 1976. godine. U to vrijeme dovršio je i u veljači 1976. obranio doktorsku disertaciju pred povjerenstvom profesora Šidak, Gross, Karaman pod nazivom *Narodni pokret 1883. u Hrvatskoj*.

Budući da je bio djelatna kao vanjski suradnik Instituta za hrvatsku povijest, primljen je 1. X. 1976. za znanstvenog suradnika. Tu je vodio izdavačko povjerenstvo, bio opet tajnik Saveza povijesnih društava Hrvatske, sudionik nekoliko kongresa povjesničara, te više godina međunarodnog simpozija "Mogersdorf". Bio je na usavršavanju u Grazu, Beču, Bratislavi i Marburgu (SR Njemačka). Redovito je objavljivao svoje znanstvene radove u *Historijskom zborniku*, *Radovima* Instituta za hrvatsku povijest, *Jugoslavenskom historijskom časopisu* i dr. Organizirao je nekoliko međunarodnih znanstvenih skupova, npr. 1981. uz 100. obljetnicu sjedinjenja Vojne krajine s maticom zemljom - Hrvatskom, te 1990. uz 100. obljetnicu smrti bana Ivana Mažuranića i 1993. uz 500. obljetnicu Krbavske bitke. Sudjelovao je s referatima na brojnim znanstvenim skupovima u Hrvatskoj i Jugoslaviji. Neki-

ma od njih je suorganizator bila HAZU, npr. Požega, Karlovac, Varaždin, Virovitica, Slav. Brod, Vinkovci i dr.

U Institutu za hrvatsku povijest Sveučilišta u Zagrebu, koji je kao Zavod za hrvatsku povijest ušao u sastav Filozofskog fakulteta napredovao je do zvanja znanstvenog savjetnika (1983). Bio je u uredništvu *Radova*, a 1986. izabran je za direktora Centra za povijesne znanosti, ali je nakon tri mjeseca zbog političkih pritisaka morao dati ostavku. Godinama je bio član uredništva časopisa *Nastava povijesti*, a isto tako i u uredništvu *Hrvatskog biografskog leksikona* Leksikografskog zavoda kao urednik za povijest. Od 1983. do 1985. bio je predsjednik *Kajkavskog spravišća - sabora za kulturu sjeverozapadne Hrvatske*. Od 1975. bio je autor više udžbenika i priručnika za povijest u osnovnim, stručnim školama i gimnazijama, a surađivao je na radiju, televiziji i tisku sa stručnim priložima.

U Institutu za hrvatsku povijest priredio je spomenicu uz 10. obljetnicu rada (1981.), knjigu *Vojna krajina* (1984.), *Dnevnik M. Vrhovca* (1987.), *Političku povijest J. Horvata 1* (1989.), zatim *Krbavsku bitku i njezine posljedice* (1997.) *Političke spise I. Mažuranića* (1999.), *Vjekoslav Klaić, Crtice iz prošlosti* (2002.) te povijesni dio u monografiji *Kutina* (2002.).

Poslije demokratskih promjena (1990.) Pavličević je imenovan za člana Državnog fonda za školstvo, da bi od 1991. do 1992. bio predsjednik Programskog savjeta Ministarstva prosvjete i kulture Republike Hrvatske. Istodobno je bio i predstojnik Odjela za povijest Matice hrvatske. Za to vrijeme organizirano je više aktualnih predavanja i skupova, a priredio je uz ostale suradnike *Kninski i Slavonsko-baranjsko-bačko-srijemski zbornik*.

Održao je brojna predavanja u javnosti i medijima o hrvatskim granicama, o velikosrpskoj agresiji i druga, koja su zatim publicirana u *Kolu*, *Vjesniku*, *Večernjem listu*, časopisu *Društvena istraživanja* i drugdje. Radio je na doradama novih udžbenika, a s prof. dr. Filipom Potrebićom napisao je udžbenik povijesti za VII. razred osnovne škole. Godine 1993. bio je jedan od pokretača Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu. Predavao je kolegij Povijesna utemeljenost hrvatskih granica, zatim kolegij Strategija hrvatske nacionalne integracije, Hrvatske pravne i političke institucije, sada Hrvatsku povijest 18. i 19. st. (do 1918.). Bio je član Državnog povjerenstva za grani-

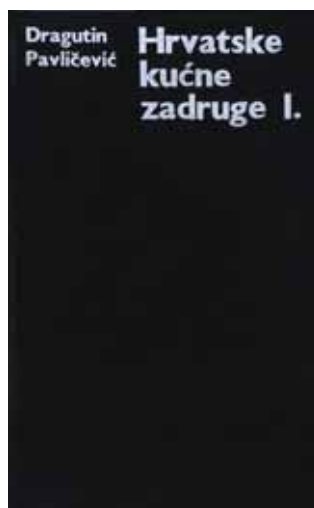
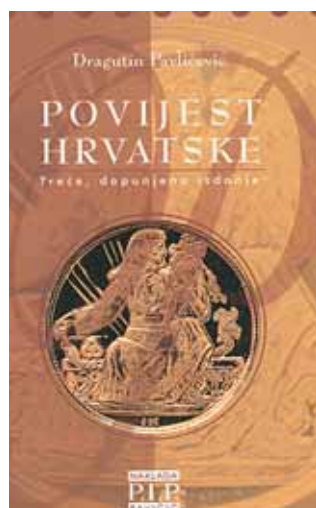
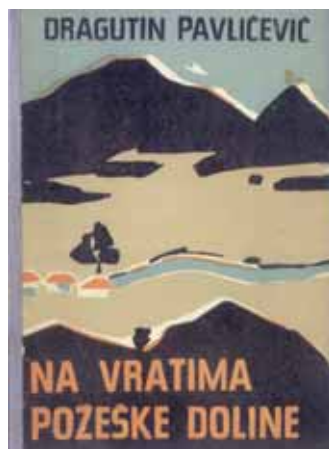
ce, posebice za granice sa Srbijom (do konca 2001.). Jedan je od utemeljitelja Hrvatsko-gradišćansko-hrvatskog društva. Začasni je član Društva za hrvatsku povjesnicu u Požegi i Osijeku. Godine 1995. je primljen za člana Družbe Braće hrvatskog zmaja, a 1996. proglašen je počasnim građaninom grada Pleternice.

Do jeseni 1997. radio je kao znanstveni savjetnik u Zavodu za hrvatsku povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu, a o tada do danas je u istom zvanju u Institutu društvenih znanosti Ivo Pilar u Zagrebu gdje je vodio projekt *Hrvati u okolnim (domovinskim) zemljama* a sada vodi projekt *Hrvati kao dio multikulturalnog identiteta okolnih zemalja*. Član je saborskog odbora za manjine i Hrvate izvan Hrvatske i potpredsjednik Hrvatsko-bugarskog društva prijateljstva.

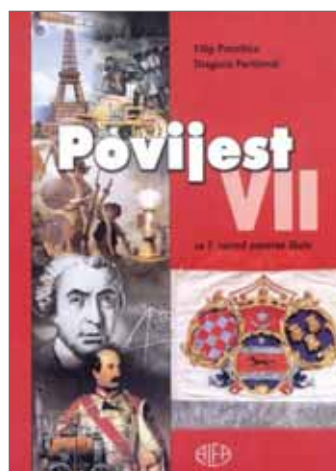
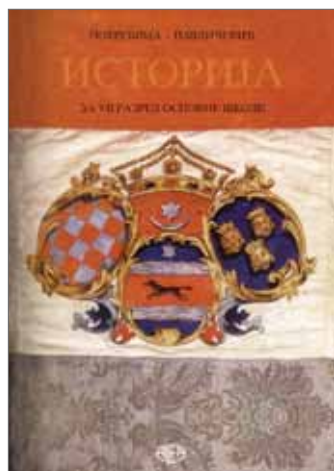
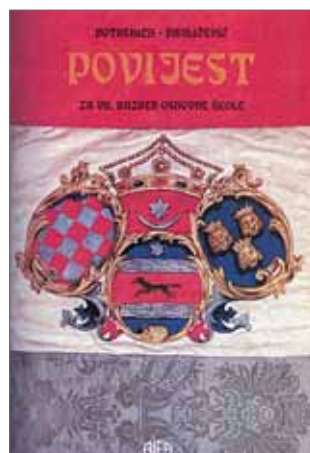
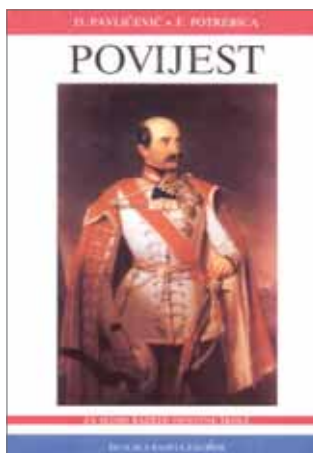
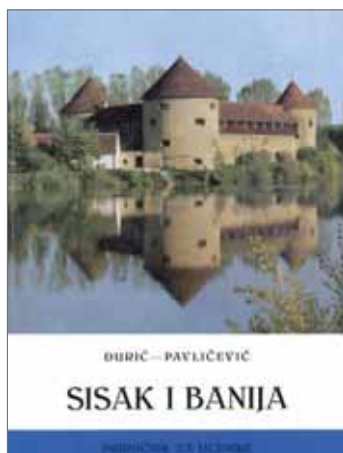
Za knjigu *Hrvatske kućne zadruge 1.* iz 1989. dobio je Državnu nagradu "Bartol Kašić" 1991. godine. Za cjelokupni rad i knjigu *Moravski Hrvati* iz 1994. dobio je 1995. Državnu nagradu "Ivan Filipović", a za *Povijest Hrvatske*, II. izdanje iz 2000. dobio je iste godine Državnu nagradu za znanost. Njegova *Povijest Hrvatske* prevodi se na poljski i ukrajinski i vode se pregovori oko prijevoda na druge jezike i upravo je izašlo i treće izdanje. Godine 2000. objavljena mu je knjiga *Kratka politička i kulturna povijest Bosne i Hercegovine*. Dopršio je istovrsni pregled kratke povijesti Hrvatske, a pri završetku mu je monografija *Istočno pitanje i Hrvati*.

U Zagrebu, 15. prosinca 2002.

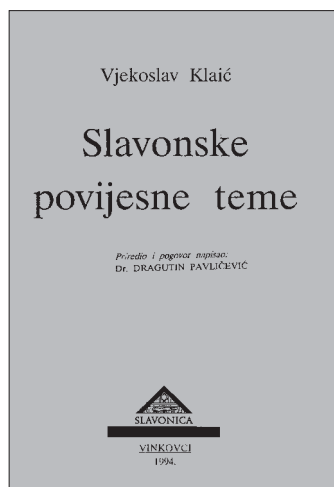
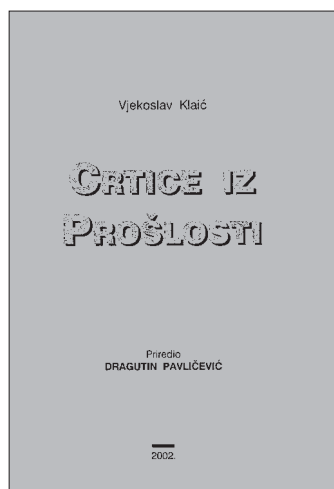
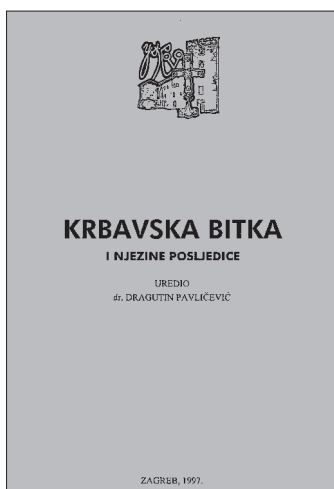
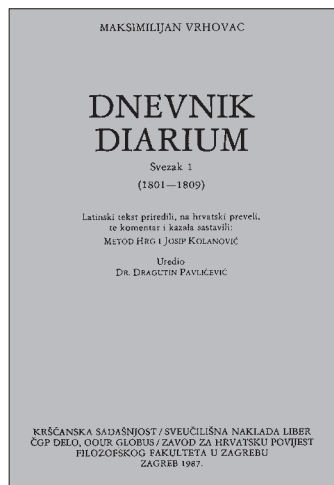
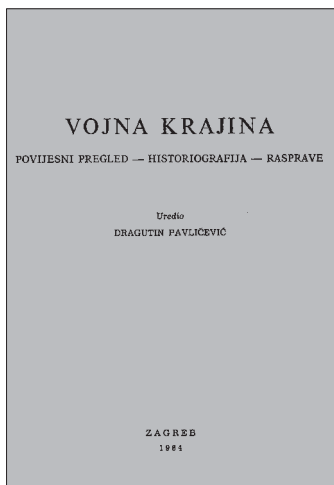
Ivan Čizmić

Napomena: Narodni pokret 1883. u Hrvatskoj je doktorska disertacija

Napomena: Istorija za VII. razred osnovne škole D. Pavličevića i F. Potrebice je prvi hrvatski povijesni udžbenik koji je preveden na srpski kao strani jezik, a namjenjen je srpskoj manjini u Republici Hrvatskoj

A review of the historical development of the Republic of Croatia

Pavličević, Dragutin, Ph.D, Senior Research Fellow, Institute for Croatian History, Faculty of Arts and Letters, University of Zagreb, Republic of Croatia

Abstract: The Croats were among the first peoples of Europe who established a state, and from the beginning of the tenth century they had their own kingdom, the first among the Slav peoples. By their language they belong to the Indo-European Slavic, or more precisely

Dr. Dragutin Pavličević

THE CROATIAN QUESTION IN THE FIRST YUGOSLAVIA (1918 - 1941)

*Motto: "For, on the verge of the Balkans, on the border between the West and the East, between Catholicism and Orthodoxy, between European culture and barbarism, the Croatian name, the Croatian blood does not stand only for a nation! The Croatian blood means civilisation. Croatian-ness is a synonym for everything beautiful and good created by the European West."*¹

INTRODUCTION

These words were written as early as 1924 by Milan Šufflay, a Croatian historian, albanologist and European intellectual who was killed by Serbian assassins in the centre of Zagreb in 1931 because of such views.² Similarly, Ivo Pilar was killed in Zagreb in 1933 under

PANNONISCHES JAHRBUCH

Güttenbach

1996

Dragutin Pavličević¹

EINBLICK IN DIE HISTORISCHE ENTWICKLUNG
DER REPUBLIK KROATIEN

*Pogled u povijesni razvoj Republike Hrvatske**

1. Land an der Grenze zwischen dem Osten und dem Westen
Die Kroaten sind eines der ältesten Völker Europas. Verhältnismäßig früh gründeten sie einen Staat und am Beginn des neunten Jahrhunderts hat-

PAVLIČEVIĆ • POTREBICA • LOVRENČIĆ

L' UOMO
NEL
TEMPO

